

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Fél évre . . 40 L — b.
Negyed évre 20 L — b.
Egy óra . . 7 L — b.
Nyiltér sora 6 L — b.
Hird. pelitsora 3 L — b.

SZÉKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik
hetenként kétszer:
csütörtökön és
vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Soseana Gen. Averescu-ut 4.

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diénes Ödön.

Kiadja a Societate Anonima Tipografia Targul-Sacuilor.
Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság.

Segéd-szerkesztő: Kovács J. István.

A kisebbségi helyzet.

(Aze.) A kormány megy a maga útján. Beszélhetünk, panaszkodhatunk ott, ahol akarunk és annyit, amennyit akarunk, illetőleg ebből már csak annyit, amennyit megenged.

Az elkészítő, megdöböntő iskolarendeletek után, a könyvtárak tervbevett elkobzása után, most jön az újabb terv a magyar színészet megsemmisítéséről. Mert az a szándék, hogy 9 erdélyi színház helyett csak négynek adnak működési engedélyt, azt jelenti, hogy a másik öt társulatnak a tagjai, művészek és művésznők, menjenek cselédnek, koldusnak, vagy lépjenek más olyan pályára, amelyen nem állanak útjába a kormány tulságosan sürgős romanizálási törekvéseinek.

De melyik az a pálya? A magyart nem látják szívesen az állami hivatalokban. Az ipari, kereskedelmi, gazdasági pályákon a nagyobb alakulásokat, különösen a részvény, vagy közkereseti társaságokat rohamlépésekben igyekeznek nacionalizálni s ma-holnap minden megélhetési lehetőségnek, habár nem is kifejezetten, az fogja az alapfeltételét képezni, hogy vezetése, igazgatása, tőkéje és haszna román legyen.

Nem vitatjuk, az államnak joga van a nacionalizáláshoz. Sőt a román kultúra erősítése, fejlesztése egyenesen kötelessége. Ezt azonban úgy szokás csinálni, hogy szabad versenyt enged, abból nincs kára egyiknek sem, ha ugyanazon államban élő nemzetiségek kulturája, ipara, kereskedelme versenyre kell egymással. A gyöngyszemek felülkerekednek s közkinccsivé válnak az egész emberiségnek. A selejtes, a salak alul marad, elhull.

A kulturának erőszakos eszközökkel való elfojtása épen olyan, mintha egy kereskedő, aki fél konkurrensaitól, úgy akarna megszabadulni tőlük, hogy mindeniket agyonveri.

Ma tul vagyunk azon, hogy kulturákat, népeket így lehessen kezelni. Ideig-óráig igen. De egyszer csak jön egy más áramlat. A brutális erőszakot, amely az egész világot uralja, méltányosabb, bölcsőbb, emberiesebb gondolkozású államterfiak váltják föl, akik visszaviszik sarakaikba ezt a kizökkentett világrendet.

Addig türeink, szenvedünk és mi is, akik minden időben az emberszeretet magasztos eszméit hirdettük, megtanulunk gyűlölködni. Mesterségesen tanítanak meg reá. Amennyire becsülni fogjuk azokat, akik megértéssel, méltányossággal kezelik a mi ügyeinket, ép annyira hidegen és ridegen nézzük azokat, akik ökölrel akarnak mindenre rásujtani, ami nekünk, magyaroknak még megmaradt.

Bethlen beszéde a jóvátételi-bizottság előtt.

A magyar kormány párisi kiküldöttei, Bethlen miniszterelnök és Kállay pénzügyminiszter megjelentek a jóvátételi-bizottság előtt, ahol Bethlen csaknem egy óráig tartó beszédében tárt fel a bizottság előtt Magyarország rendkívül súlyos és katasztrófával fenyegető gazdasági helyzetét.

Bethlen beszédében többek között a következőket mondotta:

— Nem nemeselelkűséget kérek, amit Ausztriával szemben tanusítottak, hanem azt, hogy a trianoni békeszerződés szerint előírt zálogjogokat függesszék fel, amelyekre Magyarországnak kölcsönfelvétel céljából feltétlenül szüksége van.

— Kudarc esetén a következmények olyan súlyosak, hogy a magyar kormány a kérés tolmácsolásával közvetlenül bennünket bizott meg.

— Magyarország már békében is külföldi tőkére szorult. Külkereskedelmi mérlegünk kétszázhuszonnyolc millió arany korona passzivitást mutat. A lakosságnak szükséges ruházati cikkek már most haladéktalanul beszerzendők, mert féltő, hogy munkásaink és hivatalnokaink a jövő télen amiatt nem teljesíthetik munkálataikat. A fenti cikkekről nem mondhatunk le s az importot, ami erre irányul, nem szüntethetjük be. Mindamellert energikus lépések történtek, hogy külkereskedelmi mérlegünk magjavuljon azáltal, hogy minden nem feltétlenül szükséges cikk importálását megtiltották. Ezenkívül a magyar kormány belülről is — ugyancsak a külkereskedelmi mérleg javítása érdekében — mindent exportál, amit csak lehetséges és minden alkalmat megragadunk, hogy egészséges pénzt szerezhessünk.

— A magyar ember nem tördeli kezét balszerencséje felett és a legnagyobb áldozatig is elmegy.

— A felsoroltakból látható, hogy minden lehető elkövetünk kereskedelmi mérlegünk javítása érdekében. Ha a bizottság úgy kívánja, pénzügyminiszterünk részletesen és aprólékosan ismerteti terveinket. Pénzügyi helyzetünk a legsúlyosabb aggodalmat kelti bennem.

— Hanyatló valutánk miatt nem láthatjuk el iparosainkat és exportőrjeinket a szükséges külföldi valutákkal, mert nincsen. Emellett 1922-ben tizenegyezerrel, az újabb terv szerint pedig újabb 20 százalékkal apasztjuk köztisztviselőink létszámát. A fizetés beláthatatlan messziségben van a békebeli paritástól. Csak egy példát hozok fel: az államvasutak családos igazgatója ma évi 916 svájci frank fizetést kap a békebeli 12810 frankkal szemben.

— A köztisztviselők elbocsátásánál érzelmi momentumokat is kell figyelembe vennünk. Azt hiszem, Önök is belátják kormányunk nehéz helyzetét, amely kénytelen a menekült és amugy is tönkretett és sokat szenvedett tisztviselőit elbocsátani.

— Minden centime adósságunkat ki akarjuk fizetni, csak idő szükséges hozzá.

— Ha megszüntetjük a valuta és egyéb tranzakciókra kivetett korlátozásokat, a korona összeomlik, ha fenntartjuk, Magyarország gazdasági élete lassan, de biztosan megfullad.

— Arra a meggyőződésre jutottunk tehát, hogy egyetlen kiút a külföldi segítség. Azért jöttünk önökhöz, hogy megkapjuk az ehhez szükséges engedélyt.

— Kormányom kész minden elvállalt kötelezettségnek a teljesítésére. A magyar nép jövőjéért minden áldozatra kész, de a banko-

prés gyorsítása még a megmaradt kevés reményt is elveszi, sőt utat nyit az örvényhez és a rend felbontásához.

— Öszintén remélem, a bizottság lehetővé fogja tenni, hogy reménynyel térhessek vissza a magyar néphez.

— Magyarország sebesen siklik lefelé a lejőn, amelyen Ausztria már alázuhan, de van mód a zuhanás megállítására.

— A hitelező államok saját érdeke, sőt egész Európa gazdasági és politikai jóléte is megkívánja, hogy Magyarország kapja meg a segítséget, amelyre szüksége van.

— Kormányom és a magyar nép nevében kérem a jóvátételi-bizottságot, adja meg a jegyzékünkben kért felfüggesztéseket.

A párisi lapok széles mederben tárgyalják Bethlen beszédét s a kéréssel szemben egyetlen francia lap sem emelt szót.

A Figaro szerint Bethlen meggyőző erővel előadott beszámolójának őszinteségével és egyszerűségével mély benyomást gyakorolt a bizottság tagjaira.

A L'Homme Libre szerint nem engedhető meg, hogy egy ország, amely most lábott ki a bolsevizmusból, ismét visszasüljedjen a kaoszba. Üdvös volna, ha a gazdag gyárparral rendelkező Csehország szomszédságában sikerülne biztosítani az agrár Magyarország ujjáéledését.

A Konfirmáltak Egyesületének közgyűlése.

A Konfirmáltak Egyesülete f. hó 10-én, áldozócsütörtökön tartotta meg évi rendes közgyűlését.

A gyűlést d. u. 4 órakor ének és Szabó Ferenc lelkész hálaadó imádsága nyitotta meg, amelyet után Kiss Károlyné egyesületi elnöknő, elnöki beszámolóját tartotta meg, melyet szünni nem akaró lelkesedéssel fogadtak és jegyzőkönyvre való beiktatását határozták el. Majd Nagy Károly elnök vezette a gyűlést s következett az egyes tisztek beszámolója.

Lelket emelő, ügybuzgóság mellett tanuszkodó titkári jelentés kapta meg szívünket, s tett bizonyosságot arról a munkásságról, amelyet az elmúlt évben Bothár L. Vilmos titkár folytatott.

A tiszttakar jelentése után úgy az egyesület tagjai — mint annak tisztikara könnyes szemekkel hallgatta végig Kiss Károlyné elnöknő, Nagy Károly elnök és özv. Baka Mihályné pénztárosnő lemondásait. A három lelkes vezér 15 évi munkásság után megváltak, ismeretlen ok, talán előre haladott koruk miatt az egyesületi munkásságtól. Szívünk összennőt az ő szívükkel, lelkünkkel az ő lelküknek gondolatla szötte át és most átadják helyüket a fiatalság acél erős munkájának. A váratlanul ért csapás fölött az egyesület tagjai kezüket összetéve állottak meg, mintegy tanubizonyságát téve az elviselhetetlen fájdalomnak és őszinte hálájának kifejezésül Bothár L. Vilmos titkár indítványára az egyesület díszelnökeivé és tiszteletbeli főpénztárosává választották meg. A megüresedett helyekre dálnoki Paál Lajosné ref. lelkész neje és dr. Molnár Dénes elnök, Bothár L. Vilmosné pénztáros, dr. Gyöngyössy István alelnökké választottak, valamint a még megüresedett állások is új tisztviselőkkel töltettek be egyhangú választással.

Ezek után dr. Molnár Dénes elnök avatta be az egyesület tagjai közé a konfirmáció után egyesületi tagokká kívánczó új növendékeket. A gyűlést Paál Lajos ügyvezető lelkész igazgató buzgó imádsága és „Erős várunk nekünk az Isten” éneklése zárta be.

f.—i.

IRODALOM.

A Vasárnapi Ujság első száma mindenütt a legkedvezőbb fogadtatásban részesült. Igen sok vidéki elárúsító máris táviratban fordult utánpótlásért a kiadóhivatalhoz, amelynek a kolozsvári újabb szükséglet kielégítésére már nem áll megfelelő készlet rendelkezésére. Ennél is nagyobb sikerre számíthat a szombaton megjelenő második szám. A nyomda a jelentéktelen fogyatékoságokat leküzdve, kifogástalan kiállításban bocsáthatja ezt a számot a közönség elé. Képekben különösen változatos lesz az új szám. Érdekes felvételeket közöl a májusi munkásünnepségekről, a Mária Valéria leányárvaház három napos tavaszi bazárjáról, amelyen Kolozsvár társadalmának színe-java részt vett. Új rovatai közül egyikben Schrenck-Notzing müncheni professzor szenzációs spiritizista kísérleteit ismerteti, másikban az erdélyi írókat mutatja be otthonukban és ezt az utóbbit az Ormódy-díj nyertesével, Berde Máriával kezdi meg. Ezenkívül képekben mutatja be a kolozsvári Ferencendiek ősrégi kolostorát, amelyet a trónörökös is fölkeresett. A szöveg részben Szabolcska Mihály, Berde Mária, Bárd Oszkár szép versei mellett Paál Árpád lezéd érdekesítő cikksorozatot A nő hazug élete címmel. Karácsony Benő nagyszerű drámájából közöl részletet a lap és kitűnően megírt novellát hoz Pogány László fordításában Kappus Xavér Ferencetől, a bánsági svábság európai hírű írójától. Madame Daumière eredeti párisi divatlevelet írt az új számba. A rovatok közül érdekesen indul a grafológia. Mellette háztartás, számoló művész, fejtörő, a hét színházi eseményei, stb., stb. teszik még változatosabbá az új számot. Pálfi Gyula Irén hatalmas regényének folytatásához remek illusztrációt készített Kós Károly, de izgatón érdekes a Tizennégyek regényének új folytatása is.

NIREK

Szombat, május 12.

— **Házasság.** Szöcs Kálmán helybeli földhirtokos házasságot kötött Bocskor Irénke urleánnyal.

— **Hősök ünnepe.** Ugy halljuk, hogy a gimnáziumban május 17-én d. u. 5 órakor a hősök emlékére műsoros ünnepet fognak rendezni.

— **Értesítés.** A berecki ref. körlelkész értesíti az érdekelt ref. híveket, hogy az ünnep második napjára hirdetett oroszfalvi istentisztelet (urvacsorával) a kézdivásárhelyi cipészársulat zászlószentelése miatt d. e. pontban fél tíz órakor tartatik meg.

— **Halálozás.** Fekete Mártonné sz. Jancsó Ilona 52 éves korában elhunyt városunkban. Ma délután volt a temetése.

— **Meghívó.** Máj. 13-án, vasárnap délután 3 órakor a Sport Egylet a városháza nagytermében értekezletre jön össze, melyre ezután is meghívja az összes ipartársulatokat, egyesületeket, és a sport egyesületi tagokat az Elnökség. A gyűlésen többek között az áruminta vásár és a kiállítás tervét beszélik meg a Molnár Józsiás és Emilia emlékünneppel kapcsolatban.

— **Kirándulás.** A székelykereszturi tanítóképző VI. éves növendékei Bányai János tanár vezetésével a pünkösdi ünnepek alatt 5 napos kirándulást tesznek a geológiai szempontból annyira fontos Hargita udvarhelyi részébe. Székelyudvarhelyről Homoródfürdő, Szentkeresztbánya (vasbánya, olvasztó és szerszámgyár), Lővéte (sóvidék), Homoródalmás (mész-kővidék, cseppkőbarlanggal, szurdok völgyekkel, buvópatakkal), Vargyas (szénbánya), Alsórákos (oszlopos bazalt hegy, kőbánya, mészegetők), Zsombor (régí vár), Homoródjánosfalva (rómaiak idejéből maradt kőbánya kőfalra faragott emberi alakokkal) a legfontosabb pontjai a tervezett utnak. Ezt a jellegzetes igazi székely kirándulást ajánljuk más intézeteknek is a figyelmébe, mert egy csomóban ennyi természeti szépséget, történelmi és néprajzi emléket egy olcsó kirándulás keretében sehol nem lehet látni.

— **Nem adnak fegyverengedélyt.** A belügyminiszter a napokban körrendeletben értesítette a megyei prefekturákat, hogy újabb fegyver- és vadászati engedélyek kiadását megtiltotta és amennyiben erre vonatkozó kérések elintézés alatt állnak, ezek új rendelkezés kiadásáig függőben

tartandók. A kiadott vadászati-és fegyverengedélyek ideiglenesen továbbra is érvényben maradnak.

— **Nyilvános köszönet.** Annak idején megemlékeztünk a kantai nagy égésről, melynek egyik legérzékenyebb károsultja Tuzson Mihály polgártársunk volt. A tűzkatasztrófa teljesen megbénította anyagi erejét, amit becsületes munkájából eddig összegyűjtött, a tűz martaléka lett minden ingósága. A károsult iparosunk érdekében a nemes csizmadia ipartársulat gyűjtést indított, melynek eredményeképpen 14.760 leu gyűlt össze. Iparosunk nem mulaszthatja el, hogy elejét véve esetleges mendemondáknak, ezúton ki ne fejezze hálás köszönetét az áldozatkész publikumnak, s a csizmadia ipartársulatnak. A következők adakoztak, amiért fogadják hálás köszönetemet:

Apró Andrásné, Varga Albert, Faragó Sándor, Benkő I., Tóth Gáspár, Nagy Lázár szücs, Jancsó József, Fekete Gyula, W. B., Jakabos Sándor Nyújtód, Dezső Gyula, Szabó Józsefné, Lupán Ferencné, Veres Lajos, Réthi Albert, Páncs Károly, Kalith Géza, Ince János, Császár Károly, Fábian Ignác, Bertalan, G. Micu, özv. Császár Pálné, Dávid Antal, Klein Zsigmond, Kone Károly, N. N. Császár G., Fejér A., Tóth Dániel 20—20 leu; Pentru G. Ciune, Könyvnyomda r.-t., Lukács József 15—15 leu; Mazingher Sándor, K. Jakab, Benkő Gyula, özv. Szabó Gergelyné 10—10 leu; Kovács Pál, Császár Imre, Dezső Gyula Turóci Béla, Szabó József, Nagy Imre, Tréfasné, Bod Géza, Szabó András, Molnár Endréné, Ráduly György, Baláska Miklós, Pál Géza 5—5 leu; Nagy Pál és J. egy drb. bőr és egy drb. talp, Nagy József csizmadia 500 leu értékű szerszám, Turóci Dénes egy darab bőr és talp; Ráduly Ferenc egy kályha készítés; Wolnreiter János egy szekér széna; Török Sándor egy szekér szalma; Páldeák Sándor egy láda vasalás; László József asztalos egy láda. (Vége.)

Városi mozi.

(Amozi iroda közlése). Május 16-án, szerdán este 9, csütörtökön 17-én ugyancsak este 9 órakor kerül bemutatásra, *A varázskönyv*, fantasztikus filmjáték (Dorian-film) 4 felvonásban. A szép Semiramis királyné udvarában él Ninyas magust, akit a királyné büntetésből egy vázába zár. Évezredek múlva ezt a virágvázat megveszi egy régiségkereskedőtől Rolf mérnök, megnyitja a váza fedelét és ekkor kiugrik abból egy szellem, felajánlja szolgálatát a mérnöknek, akit nagy vállalatához juttat, ezzel gazdaggá teszi. A mérnök most elveheti szíveválasztottját, kinek kezét szegénysége miatt megtagadták tőle. A szellem is azonban megszereti a szép leányt, ezt megtudja a mérnök, Ninyast bezárja a vázába és a tengerbe dobja. A mese eddig. A fantasztikus filmjáték a régi letűnt assyr világba vezet, érdekességével, látványosságával pedig mindvégig gyönyörködtet. Ezt megelőzi egy rendkívüli mulatótató vigjáték: Seff a dalcarnokban 2 felvonásban.

NYILTTÉR*)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon, akik felejtethetetlen halottunk, Grunzó Jankó temetésén megjelentek, részvételükkel felkerestek, vagy bármiben segítségünkre voltak, ezúton fogadják hálás köszönetünket.

Kézdivásárhely, 1923. május 11.

A gyászoló család.

*) E rovatban foglaltakért sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

A város hivatalos közleményei.

(E rovatban jelenik meg a város minden hivatalos, a lakosságot érdeklő városi hirdetmény, amire felhívjuk olvasóink figyelmét.)

No. 1585/1923.

Primaria orasului Targul-Sacuesc.

Hirdetmény.

Kézdivásárhely város tanácsa közhírré teszi, hogy a Józsiás-kerthben levő cukrászda és bodega f. hó 16-án d. e. 9 órakor nyilvános árverésen 6 óvre bérbeadatik. Zárt írásbeli ajánlat az árverés napjáig a városi tanácshoz nyújtandó be.

A feltételek a gazdasági hivatalnál megtekinthetők.

Targul-Sacuesc, la 12. Mai 1923.

Cosma,
pt. primar.

No. 1592/1923.

Primaria orasului Targul-Sacuesc.

Hirdetmény.

A vármegyei subprefect urnak 4805/1923. sz. rendelete alapján közöljük, hogy senkitől sem rekvirálható el semmi néven nevezendő terménye, állata, etc., csak az esetben, ha a mozgósítás elrendeltetnék, ami legfelső rendelettel a Monitor Oficialban lenne közzé, vagy békében azon kivételes esetben, amelyeket a rekvirálási törvény 1-ső szakasza felsorol s amely esetek a miniszteri tanács határozata következtében, szintén a Monitor Oficialban lennének publikálva.

Ennek következtéseképpen azok, kik a 10. Modell rekvirálási rendeletet vették, továbbra is szabad ren-

delkezési tulajdonosok maradnak, nem maradván részükre más kötelezettség, minthogy eladás, elveszés, stb. esetén a Rekvirálási törvény 100. és 116. §-ai alapján rekvirálási rendeletét adja át az új tulajdonosnak s a városi tanács katonai ügyosztályánál erről tegyen jelentést.

Targul-Sacuesc, la 11. Mai 1923.

Morvay,
primar.

Eladó 2 drb. kondorszörű tenyészkan, 1 drb. bivalybika, 80 drb. juh, 43 drb. bárány Györbirő Ignácánál, Szentkatolna.

Ültetésre alkalmas

apró burgonya ELADÓ Molnár Kálmán, Szala utca 2.

Elsőrendű fenyővizet és szilvapálinkát

:: gyárt és szállít jutányos áron ::
BAKÓ ISTVÁN gyümölcspálinka-főzdéje
SZENTKATOLNA.

Eladó egy ujon-üzlet-ház

Értekezni lehet a tulajdonosnál, Kézdivásárhely Vasut utca 3 szám.

Rómer szálloda

Brassó, Kut-utca 23.

Tiszta szobák. Kitűnő konyha.

Jutányos árak.

Értesítésre, kívánatra szobákat fenntart.

Eladó a Kanta-utcában fekvő telek a rajta levő emeletes kőházzal

és gyümölcsös kerítél együtt.

Felvilágosítást dr. Molnár Dénes kézdivásárhelyi ügyvéd (Főter 21. szám) ad.

Értesitem a mélyen tisztelt vevőimet, hogy részletes kiárusítást csinálók pünkösdre.

Kiárusítás alá kerülnek a következők árak:

Magas száru bécsi áru, fasorkos, 24 cm.	
magas	295 leu.
Félcipő bécsi	195 "
Férfi varrott bécsi	295 "
Nálam készült félcipők	300 leutól feljebb.
Férfi, finomabb	350 "
Gyerekcipő	90 "
Finomabb áru, férfi	500 "
Egész cipő lakk, erősebb	400 "

Annak, aki nálam készült árukból 2 párt vásárol, egy pár gyári félcipőt rá ingyen adok.

Cseléd cipő, férfi	300 leutól feljebb.
Női cseléd cipő	300 "
Férfi fél amerikai forng-lakk	350 "
Gyerek félcipő	150 "

Ezenkívül sok jó és finom árut szintén a régi áron adok el.

Soha ilyen alkalom olcsó bevásárlásra.

Kiváló tisztelettel: Szántó Gyula, cipész.

Cassa de Economie

,AGRAR'

Takarékpénztár

Targul-Mures—Marosvásárhely.

Saját tőke: 24.000.000—Lei.

Fióktintézetek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Parajd, Kézdivásárhely, Marosludas, Nyárádszereda, Nagyenyed, S.-szentgyörgy, Székelykeresztur, Székelyudvarhely.

Deviza-engedélye alapján a külföld minden piacára átutalásokat a legjutányosabban eszközöl. Kiállít az összes világpiacokra csekket és hitelleveleket.

Külföldi értékre szóló csekkjeit fizetés végett a vámhivatalok is elfogadják.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Takarékbetétet előnyösen kamatoztat és felmondás nélkül fizet vissza. Kölcsönöket nyújt váltóra és folyószámlára. — Nagyon szívesen finanszírozásokat vállal.

Nyomatott a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság villanyerőre berendezett könyvnyomdájában.